

AGRARISCHE ACTIVITEITEN EN GEUR

Omgevingswet | 2026

Sammy Keywani & Dianne Jennissen

PROGRAMMA

1. Systeem Omgevingswet

2. Vraagstukken uit de praktijk

- rol geurverordening bij nieuwe besluiten
- geur en gemeentegrens overschrijdende gevallen
- maatwerkvoorschriften geur

3. Blik vooruit

- Aanpassing geurnormen?
- Rechtspraak 50/50 regeling

SYSTEEM OMGEVINGSWET- GEUR

SYSTEEM OMGEVINGSWET

Breuk met oud recht

- Systeem van rechtstreeks werkende immissieregels voor geluid, trillingen en geur uit het Activiteitenbesluit is op de schop gegaan;
 - Besluit activiteiten leefomgeving: bevat enkele algemene rijksregels voor MBA's over geur → niet voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven;
 - Besluit kwaliteit leefomgeving: bevat instructieregels over geur → richten zich niet tot burgers maar tot bestuursorganen → bij wijzigen Omgevingsplan én verlenen BOPA (8.0b, lid 1 sub a Bkl).
- Geurregels komen terecht in het omgevingsplan

CENTRALE NORM

- Centrale norm = artikel 5.92 Bkl

Artikel 5.92. (geur door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid)

10

[Wijziging(en) zonder datum inwerkingtreding aanwezig. Zie het [wijzigingenoverzicht](#).]

- 1 In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen.
- 2 Een omgevingsplan voorziet erin dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.

Lid 1: activiteiten → 'rekening houden met' cumulatieve geurhinder → cumulatie waar mogelijk voorkomen → soort ETFAL afweging;

Lid 2: activiteit → geur door individuele activiteit beoordelen en normeren.

SYSTEEM OMGEVINGSWET

- Bkl geeft - in lijn met het oude recht (Activiteitenbesluit milieubeheer en Wet geurhinder en veehouderij) - enkel voor drie bedrijfsmatige activiteiten aan welke geurbelasting of afstand acceptabel wordt geacht:
 1. Zuiveringstechnische werken (subparagraaf 5.1.4.6.2)
 2. Houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf (subparagraaf 5.1.4.6.3)
 3. Enkele andere agrarische activiteiten (subparagraaf 5.1.4.6.4)
 - o.a. opslaan mest/kuilvoer/groenafval;

HOUDEN VAN LANDBOUWHUISDIEREN IN EEN DIERENVERBLIJF

- Subparagraaf 5.1.4.6.3 bevat instructieregels voor geur voor specifiek het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf → wanneer aanvaardbaar? 5.106 en 5.106a:

1 Aan [artikel 5.92, tweede lid](#), wordt voor de geur door het houden van landbouwhuisdieren met geuremissiefactor voldaan als toepassing wordt gegeven aan:

a. [artikel 5.109, eerste lid](#), [5.109a](#), [5.110](#) of [5.111](#); en

b. [artikel 5.116](#).

- Artikel 5.109 lid 1 Bkl: geurnormen
- Artikel 5.112 lid 1 Bkl: geurafstanden
- Binnen een bepaalde bandbreedte kan van de geurnormen en geurafstanden worden afgeweken (artikel 5.109 lid 2 en 5.112 lid 2 Bkl)
- Onder het oude recht: afwijken via de geurverordening → nu in Omgevingsplan

ARTIKEL 5.109 BKL: GEURNORMEN

<i>Geurgevoelig gebouw</i>	<i>Standaardwaarde</i>
Gelegen binnen de bebouwingscontour geur en buiten een concentratiegebied	2,0 ou _E /m ³
Gelegen binnen de bebouwingscontour geur en binnen een concentratiegebied	3,0 ou _E /m ³
Gelegen buiten de bebouwingscontour geur en buiten een concentratiegebied	8,0 ou _E /m ³
Gelegen buiten de bebouwingscontour geur en binnen een concentratiegebied	14,0 ou _E /m ³

- 2 Het omgevingsplan kan een lagere of hogere waarde bevatten dan de standaardwaarde, mits die waarde niet hoger is dan de grenswaarde, bedoeld in tabel 5.109.2.

Tabel 5.109.2 Grenswaarde toelaatbare geur ou_E/m³ als 98-percentiel door houden landbouwhuisdieren met geuremissiefactor op een geurgevoelig gebouw

<i>Geurgevoelig gebouw</i>	<i>Grenswaarde</i>
Gelegen binnen de bebouwingscontour geur en buiten een concentratiegebied	8,0 ou _E /m ³
Gelegen binnen de bebouwingscontour geur en binnen een concentratiegebied	14,0 ou _E /m ³
Gelegen buiten de bebouwingscontour geur en buiten een concentratiegebied	20,0 ou _E /m ³
Gelegen buiten de bebouwingscontour geur en binnen een concentratiegebied	35,0 ou _E /m ³

AANVAARDBARE GEURHINDER

- Als aan de standaardwaarden of standaardafstand wordt voldaan, is er dan zonder meer sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat?
- Nee! NvT bij het Bkl → er kan niet zonder 'bezinning' van die normen worden uitgegaan. Gelet op de cumulatie, de specifieke aard of locatie kan een andere norm als aanvaardbaar gelden (*Stb.* 2018, 292, p. 717) → ook bij toepassing standaardwaarden aanvaardbaarheid dus niet zonder meer gegeven!

DE BRUIDSSCHAT

- Op 1 januari 2024 is de Wgv vervallen en moeten de geurregels landen in het omgevingsplan → staan in veel omgevingsplannen nog niet;
- De bruidsschat bevat de geurregels voor het tijdelijke deel van het omgevingsplan → paragraaf 22.3.6
- De kern: op hoofdlijnen dezelfde geurregels als in het Bkl → maar geen rekening gehouden met cumulatie → 22.95 (zoals wel wordt gedaan in 5.92 Bkl).
- Regels uit gemeentelijke geurverordeningen zijn onderdeel geworden van het tijdelijk deel van het omgevingsplan (art. 4.6 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet) → gaan voor op regels uit bruidsschat (zie art. 22.1 omgevingsplan).

DE BRUIDSSCHAT

Bij verlenen omgevingsvergunning MBA kan cumulatie wél een rol spelen: beoordelingsregels artikel 8.9 Bkl:

- artikel 8.9 lid 1 sub e: er wordt geen significante milieuverontreiniging veroorzaakt;
- artikel 8.9 lid 3: bij de beoordeling of bij de MBA geen sprake is van significante milieuverontreiniging *in ieder geval* rekening gehouden met het omgevingsplan → geurregels bruidsschat zonder cumulatie;
- ruimer kijken dan alleen naar omgevingsplan; in dat kader cumulatie betrekken.

Kan leiden tot noodzaak stellen strengere voorschriften aan omgevingsvergunning MBA.

Onderwerpen webinar 2025:

- geurgevoelige gebouwen en locaties;
- geprojecteerde geurgevoelige gebouwen;
- bebouwingscontour geur;
- uitbreiding plattelandswoning;
- milieugebruiksruimte.

Terugkijken?

Zie: <https://www.hekkelman.nl/kennis/geur-onder-de-omgevingswet/>

Vraagstukken uit de praktijk

ROL GEURVERORDENING BIJ NIEUWE BESLUITEN

- Wat is de rol van de geurverordening bij nieuwe besluiten?
- Casus:
 - Varkenshouderij wil vestigen op een locatie waar geen varkenshouderij is toegestaan
 - De varkenshouderij vraagt een BOPA aan
 - De varkenshouderij veroorzaakt een geurbelasting van 4 ouE/m³ op een geurgevoelig gebouw binnen de bebouwingcontour en binnen een concentratiegebied
 - De norm uit de geurverordening is 4 ouE/m³
 - De geurnorm op grond van het Bkl is 3 ouE/m³
- Vraag: kan de BOPA worden verleend onder verwijzing naar de geurverordening? Of is het noodzakelijk om te onderbouwen waarom sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat?

ROL GEURVERORDENING BIJ NIEUWE BESLUITEN

- Oude recht
 - Onder oud recht stonden de geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)
 - Met een geurverordening kon van de standaardgeurnormen worden afgeweken
 - De Wgv en de geurverordening waren het toetsingskader voor een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu
- Nieuw recht
 - De geurnormen staan in het omgevingsplan
 - Het Bkl bevat instructieregels
- Overgangsrecht -> artikel 4.6 lid 1 Invoeringswet Omgevingswet -> de geurverordening is onderdeel van het (tijdelijke deel van het) omgevingsplan

ROL GEURVERORDENING BIJ NIEUWE BESLUITEN

- Het toetsingskader van een BOPA staat in artikel 8.0b Bkl

Artikel 8.0b. (doorwerking instructieregels, instructies, voorbereidingsbesluiten en projectbesluiten – buitenplanse omgevingsplanactiviteit, niet van provinciaal of nationaal belang)

11

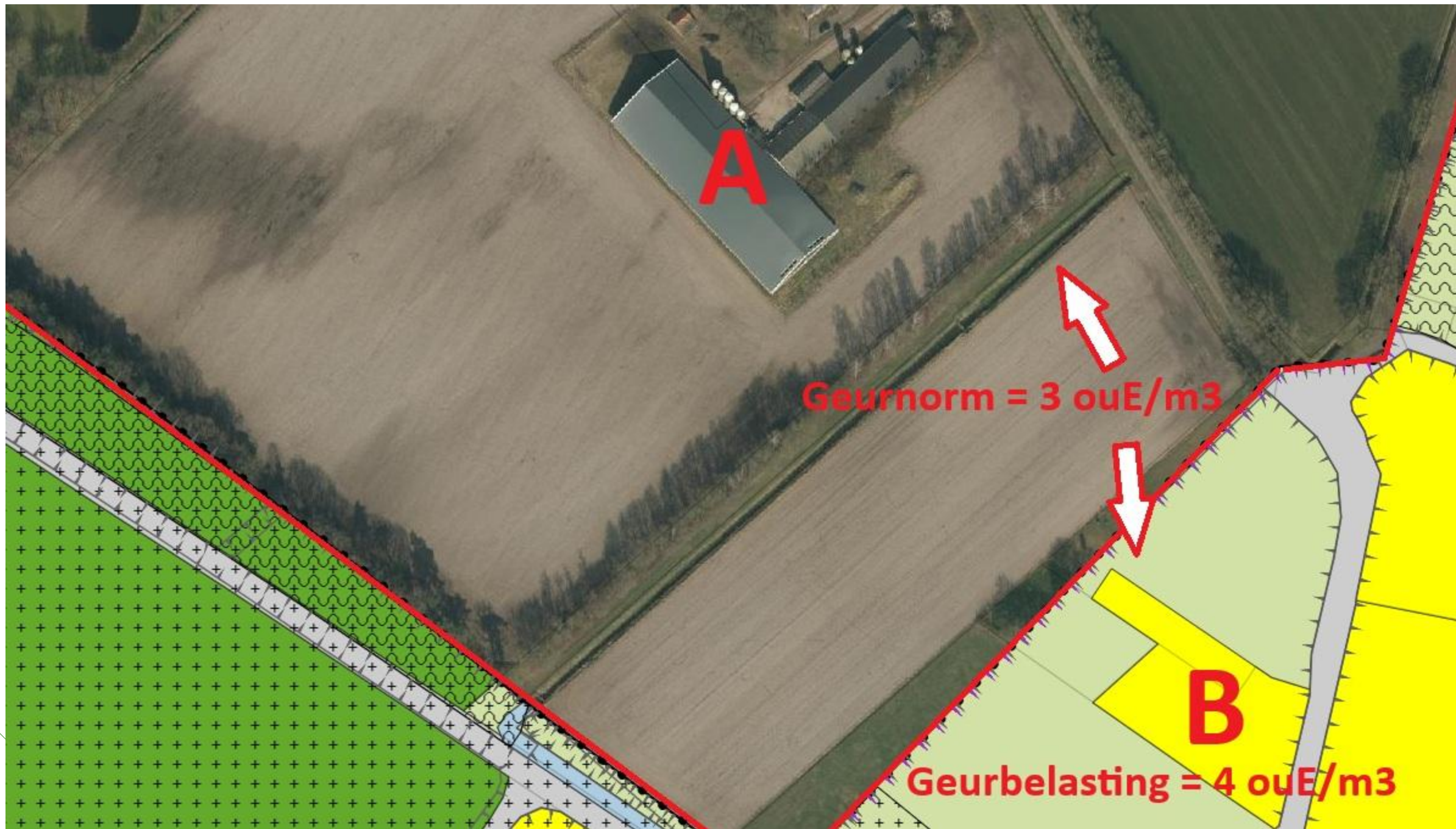
- 1 Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, anders dan een omgevingsplanactiviteit van provinciaal of nationaal belang, zijn op de beoordeling van de aanvraag van overeenkomstige toepassing:
 - a. de regels van [hoofdstuk 5](#);
 - b. op grond van [artikel 2.22 van de wet](#) gestelde regels over omgevingsplannen; en
 - c. op grond van de [artikelen 2.33 en 2.34 van de wet](#) gegeven instructies over omgevingsplannen.
- Kortom: een BOPA wordt getoetst aan de geurnormen uit het Bkl. Het omgevingsplan is niet het (directe) toetsingskader van een BOPA

ROL GEURVERORDENING BIJ NIEUWE BESLUITEN

- De casus (herhaling):
 - Varkenshouderij wil vestigen op een locatie waar geen varkenshouderij is toegestaan
 - De varkenshouderij vraagt een BOPA aan
 - De varkenshouderij veroorzaakt een geurbelasting van 4 ouE/m³ op een geurgevoelig gebouw binnen de bebouwingcontour en binnen een concentratiegebied
 - De norm uit de geurverordening is 4 ouE/m³
 - De geurnorm op grond van het Bkl is 3 ouE/m³
- Vraag: kan de BOPA worden verleend onder verwijzing naar de geurverordening of is het noodzakelijk om te onderbouwen waarom sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat?
- Antwoord:
 - Een aanvraag om BOPA wordt getoetst aan de geurnormen uit het Bkl
 - De geurnorm op grond van artikel 5.109 lid 1 Bkl is 3 ouE/m³ -> de aanvraag voldoet niet aan de standaardwaarde
 - Op grond van artikel 5.109 lid 1 Bkl kan een geurbelasting maximaal 14 ouE/m³ worden toegestaan, mits gemotiveerd

GEUR EN GEMEENTEGRENS OVERSCHRIJDENDE GEVALLEN

- De casus:
 - Een pluimveehouderij is gevestigd in gemeente A
 - In gemeente B wordt met een omgevingsplanwijziging voorzien in woningbouw
 - Op deze woning veroorzaakt de pluimveehouderij een geurbelasting van 4 ouE/m³
 - In beide gemeenten is de geurnorm 3 ouE/m³
- Vraag: welke gemeente moet de geurnorm verhogen om te voorkomen dat de pluimveehouderij wordt beperkt in haar uitbreidingsmogelijkheden?

GEUR EN GEMEENTEGRENS OVERSCHRIJDENDE GEVALLEN

- De geurnormen voor de pluimveehouderij staan in het omgevingsplan
- De pluimveehouderij is gebonden aan het omgevingsplan van de gemeente A
- De pluimveehouderij is niet gebonden aan de regels uit het omgevingsplan van de gemeente B, omdat de veehouderij buiten de plangrenzen van dat omgevingsplan valt

GEUR EN GEMEENTEGRENS OVERSCHRIJDENDE GEVALLEN

- In het omgevingsplan van gemeente A is het volgende bepaald (bruidsschat):

Artikel 22.98 Geur landbouwhuisdieren met geuremissiefactor: waarden

1. Met het oog op het voorkomen of het beperken van geurhinder is bij het houden van landbouwhuisdieren met geuremissiefactor de geur op een geurgevoelig object door de activiteit niet hoger dan de waarde, bedoeld in tabel 22.3.10.

Tabel 22.3.10 Waarde voor geur ou_E/m^3 als 98-percentiel op een geurgevoelig object bij geur door het houden van landbouwhuisdieren met geuremissiefactor

Geurgevoelig object	Waarde
Gelegen binnen de bebouwde kom en buiten een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	2,0 ou_E/m^3
Gelegen binnen de bebouwde kom en binnen een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	3,0 ou_E/m^3
Gelegen buiten de bebouwde kom en buiten een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	8,0 ou_E/m^3
Gelegen buiten de bebouwde kom en binnen een concentratiegebied geurhinder en veehouderij	14,0 ou_E/m^3

- Dit artikel heeft betrekking op alle geurgevoelige objecten. Daarbij is niet bepalend of deze objecten binnen of buiten de gemeentegrenzen vallen

GEUR EN GEMEENTEGRENS OVERSCHRIJDENDE GEVALLEN

- Gemeente A moet het verhogen van de geurnorm afstemmen met gemeente B
- Artikel 2.2 Omgevingswet -> Een bestuursorgaan houdt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met deze andere bestuursorganen af

GEUR EN GEMEENTEGRENS OVERSCHRIJDENDE GEVALLEN

- Nota van toelichting bij het Bkl (Stb. 2018, 292, p. 261 – 262):

"Gemeentegrensoverstijgende situaties en situaties met meerdere bevoegde bestuursorganen

Het vraagstuk van de verdeling van gebruiksruijnte houdt in veel situaties niet op bij een gemeentegrens. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouwplannen bij de gemeentegrens, terwijl er net over de grens een bedrijventerrein is gevestigd. Of aan de situatie waar er in de ene gemeente een kwetsbaar natuurgebied ligt, terwijl er aan de andere kant van de gemeentegrens een goedlopend bedrijf graag wil uitbreiden. Het is van belang te benadrukken dat gemeenten geen regels kunnen stellen aan burgers of bedrijven in een andere gemeente. Dit volgt rechtstreeks uit het territorialiteitsbeginsel. Maar er kan wel sprake zijn van de gevolgen van besluiten in de ene gemeente op de beschikbare gebruiksruijnte in een buurgemeente. Gemeenten dienen ook gevolgen van besluiten die optreden buiten hun grondgebied mee te nemen. In dit soort situaties doet zich een afstemmingsvraag voor in verhouding tot de mogelijkheid om gebruiksruijnte te verdelen. De Omgevingswet biedt de betrokken bestuursorganen voldoende mogelijkheden om hiermee adequaat om te gaan. Specifiek voor situaties met een gemeentegrensoverschrijdend karakter is in artikel 2.2, eerste lid, van de wet bepaald dat de betrokken bestuursorganen rekening houden met elkaars taken en bevoegdheden en zo nodig met elkaar afstemmen."

MAATWERKVOORSCHRIFTEN GEUR

Casus:

- BOPA voor woonwijk nabij buitengebied → toevoeging geurgevoelige gebouwen;
- op geurgevoelige gebouwen geldt o.g.v. de bruidsschat een geurnorm van 2 ouE/m³ (zie paragraaf 22.3.6);
- geurbelasting van nabijgelegen pluimveehouderij is 4 ouE/m³;
- aan de hand van een geuronderzoek aangetoond dat de geurbelasting van 4 ouE/m³ aanvaardbaar is op de voorziene woningen;
- pluimveehouder is het er niet mee eens; komt in overbelaste situatie terecht → vreest voor beperking uitbreidingsmogelijkheden.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN GEUR

- Mogelijkheid tot stellen maatwerkvoorschrift in afwijking van geurregels uit bruidsschat: artikel 22.45 bruidsschat:

Artikel 22.45 Maatwerkvoorschriften

- 1 Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over de [artikelen 22.44, 22.49 en 22.50](#) en de [paragrafen 22.3.2 tot en met 22.3.26](#).
 - 2 Met een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken van de [artikelen 22.49 en 22.50](#) en de [paragrafen 22.3.2 tot en met 22.3.26](#).
 - 3 Een maatwerkvoorschrift wordt gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in [artikel 22.42](#).
 - 4 Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een milieubelastende activiteit zijn de instructieregels in paragraaf 5.1.4 en artikel 5.165 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, van overeenkomstige toepassing.
- Artikel 22.42: belangen zijn o.a. beschermen gezondheid en het milieu;
 - Verhogen geurnorm in het belang van de bescherming van gezondheid/milieu?
 - Nog geen rechtspraak over, maar waarschijnlijk wel. Zie AbRS 11 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2312 → mogelijk voor zover het belang van de bescherming van het milieu zich daartegen niet verzet.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN GEUR

- Artikel 22.45 lid 4: instructieregels over geur uit Bkl van toepassing op het stellen van het maatwerkvoorschriften → dus ook de grenswaarden uit artikel 5.109 lid 2 Bkl → geurnorm mag tot 8 ouE/m³ worden verhoogd.
- Motiveren waarom bij verhoging (naar 4 oue/m³) nog altijd sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat op de voorziene gevoelige gebouwen.

Vooruitblik

AANVAARDBARE GEURHINDER -> ACTUALITEITEN

Artikel 8 EVRM en geurhinder

- Civielrechtelijke uitspraken over geurhinder en schending van artikel 8 EVRM -> heeft niet direct betrekking op een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de zin van de Omgevingswet
- Rb. Den Haag 14 september 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:9119
 - Omwonenden wonen in de directe omgeving van intensieve veehouderijen en ondervinden stankoverlast daarvan
 - Zij stellen dat de staat onrechtmatig jegens hen handelt doordat de bescherming tegen geurhinder die de Wgv hen biedt in het licht van artikel 8 EVRM tekortschiet, er ten aanzien van hen geen redelijke en passende maatregelen zijn genomen
 - De rechtbank verklaart voor recht dat de Staat onrechtmatig handelt jegens de omwonenden die worden blootgesteld aan een geurbelasting van meer dan 19,4 ou/m³
 - de bescherming tegen geurhinder die de Wgv de omwonenden biedt in het licht van artikel 8 EVRM schiet tekort, en er zijn ook geen redelijke en passende maatregelen zijn genomen
- Hof Den Haag 25 maart 2025, ECLI:NL:GHDHA:2025:431
 - Het Hof neemt als uitgangspunt dat vanaf 25 ou/m³ (dat correspondeert met 35% geurgehinderden en gelijk staat met een 'extreem slechte' milieukwaliteit) voor de overheid een verplichting bestaat wat aan de geurhinder te doen
 - Per individueel geval moet worden gezien of die verplichting ook bestaat bij geurbelasting die lager is dan 25 ou/m³
 - De uitspraak is geen bevel aan de wetgever om de wetgeving aan te passen. De wetgever kan ook andere maatregelen nemen tegen geurhinder

AANVAARDBARE GEURHINDER -> ACTUALITEITEN

Aangekondigde wijzigingen geurregelgeving

- Kamerbrief van 8 november 2022 (*Kamerstukken II 2022/23*, 29383, nr. 383): Minister zegt te komen met een voorstel tot aanpassing van de geurregelgeving
- Kamerbrief van 7 juli 2023 (*Kamerstukken II 2022/23*, 29383, nr. 405), uitgangspunten wijziging geurregelgeving:
 - De standaardwaarden en grenswaarden voor geurhinder afkomstig van dierenverblijven worden aangescherpt
 - Ook bestaande overbelaste situaties worden aangepakt (worden in ieder geval onder de grenswaarden gebracht)
 - De '50%-regeling' vervalt
- Kamerbrief van 26 november 2024 (*Kamerstukken II 2024/25*, 29383, nr. 419): er wordt gewerkt aan een impactanalyse om de mogelijke effecten in kaart te brengen, en participatietraject

AANVAARDBARE GEURHINDER -> ACTUALITEITEN

Aangekondigde wijzigingen geurregelgeving

- Kamerbrief van 15 april 2025 (*Kamerstukken II 2024/25*, 29383, nr. 425): impactanalyse met verschillende opties (die niet alle denkbare opties bevatten en geen voorkeur uitspreken):
 - Laten vervallen van de eerbiedigende werking
 - Laten vervallen van het onderscheid tussen wel of niet concentratiegebied
 - Geen onderscheid maken tussen standaard- en grenswaarden
- Kamerbrief van 8 december 2025 (*Kamerstukken II 2025/26*, 29383, nr. 442): voortgangsbrief:

Activiteit	Doorlooptijd
Afronden participatietraject	Q4 2025–Q1 2026
Opstellen NRD	Q3 2025–Q1 2026
Beleidsvoorstel voor aanpassing geurbeleid naar Tweede Kamer	Q2 2026
Oplevering plan-MER	Eerste helft 2027
Ontwerpbesluit, start consultatie	2027

- Kamerbrief van 16 maart 2026 (*Kamerstukken II 2025/26*, 29383, nr. 444): toelichting op de vertraging:
 - Participatietraject
 - Plan-MER

RECHTSPRAAK 50/50 REGELING

- Artikel 3 lid 4 Wgv en artikel 3.115 lid 2 Activiteitenbesluit-> 50/50-regeling
- Deze regeling is onder de Omgevingswet voortgezet: artikel 22.99 lid 2 Bruidsschat en artikel 5.109a lid 3 Bkl
- De rechtbanken Oost-Brabant en Midden-Nederland hebben de 50/50-regeling uit artikel 3 lid 4 Wgv buiten toepassing verklaard (Rb. Oost-Brabant 16 juni 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:2931; 16 februari 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:600; Rb. Midden-Nederland 15 mei 2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:2311
- Tegen (in ieder geval) de uitspraak van 16 juni 2023 is hoger beroep ingesteld
- In afwachting van de uitkomst van dit hoger beroep, houdt de Afdeling beroepsprocedures over de 50/50-regeling aan

Vragen? Neem contact op!

Sammy Keywani

s.keywani@hekkelman.nl
024 - 382 83 64

Dianne Jennissen

d.jennissen@hekkelman.nl
024 - 382 83 46